

การศึกษาคุณค่าในการบูชาพระธาตุอิงฮังของชาวแขวงสะหวันนะเขต
สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว *

A study of the value in the Worship of Pra that inhangsavannakhet
Province in Lao People's Democratic Republic

พระบุญสูง ปญญาชริเมธี (เส็งมณีวงศ์), พระมหาดาวสยาม วชิรปญโญ, โสวิทย์ บำรุงภักดี¹
และเกียรติศักดิ์ บังเพลิง²

Phra Bounsoung Panyawachiramatee (Sengmanivong), Phramaha Daosayam Vajirapañño,
Sowit Bamrungphak and Kiatisuk Bangploeng
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น¹
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม²

Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Khon Kaen Campus, Thailand
Mahasarakham University, Thailand

Corresponding Author, E-mail: bounsoungpanya2020@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาประวัติความเป็นมาพระธาตุอิงฮังในสปป.ลาว 2) ศึกษาการประกอบพิธีกรรมการบูชาพระธาตุอิงฮังของชาวลาว และ 3) ศึกษาคุณค่าในการบูชาพระธาตุอิงฮังของชาวแขวงสะหวันนะเขต สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสัมภาษณ์เชิงลึก แบบสังเกต แบบสนทนา กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก ได้แก่ พระสงฆ์ จำนวน 6 รูป เจ้าหน้าที่แผนกวัฒนธรรมแขวง 4 คน กลุ่มผู้นำชุมชน 5 คน กลุ่มประชาชน 7 คน รวมทั้งสิ้นจำนวน 22 รูป/คน วิเคราะห์ข้อมูลตามระเบียบวิธีวิจัย แล้วนำเสนอผลการวิจัยด้วยการพรรณนาวิเคราะห์

ผลการวิจัยพบว่า พระธาตุอิงฮังเป็นที่พระพุทธเจ้าฉันภัตตาหารที่ต้นไม้อิง เป็นสถานที่รำลึกถึงพระพุทธเจ้า เป็นที่ประดิษฐานพระบรมสารีริกธาตุ (กระดูกสันหลัง) ของพระพุทธเจ้าเป็นศูนย์รวมจิตใจและความสามัคคีของชาวพุทธลาว

*ได้รับบทความ: 4 มีนาคม 2563; แก้ไขบทความ: 24 พฤศจิกายน 2563; ตอรับตีพิมพ์: 30 ธันวาคม 2563

Received: March 4, 2020; Revised: November 24, 2020; Accepted: December 30, 2020

การประกอบพิธีกรรมการบูชาพระธาตุอิงฮังของชาวลาวประกอบด้วยการบอกกล่าวเจ้าที่ตั้งกองบุญ 4 กอง ต้นกล้วยพฤกษ์ 4 ต้น พาทวาน 4 พา มะพร้าว 4 ลูก แต่งขันธ 5 ขันธ 8 นิมนต์พระสงฆ์เจริญพุทธมนต์ ผูกข้อต่อแขน ที่จัดว่าเป็นพิธีกรรมพิเศษคือการแก้บนต่อพระธาตุอิงฮังจะไม่ให้เกินเที่ยง โดยถือคติว่าพระพุทเจ้า ก็เป็นการประพฤติปฏิบัติเพื่อประโยชน์สุข และทั้งแก่ผู้จัดพิธีกรรมและผู้มาร่วมงานในพิธีกรรม

การประกอบบูชาพระธาตุอิงฮังของชาวลาวได้ส่งผลให้เกิดคุณค่าใน 5 ด้าน ได้แก่ ด้านประเพณีวัฒนธรรม คือ การบูชาพระธาตุได้รับการสืบทอดไปถึงลูกหลาน อีกด้านเศรษฐกิจ คือ การบูชาพระธาตุอิงฮังช่วยทำให้ ซึ่งเกิดรายได้ในชุมชน ด้านพระพุทธศาสนา คือ หลักธรรมทางพระพุทธศาสนาได้รับการศึกษาสืบสานเผยแพร่ผ่านการประกอบพิธีกรรมในการบูชา และด้านจิตใจ คือ ชาวลาวมีความตั้งใจได้ทำบุญ คนผู้อยู่อาศัยในหมู่บ้านชุมชนและสังคม

คำสำคัญ: การบูชา; พระธาตุอิงฮัง

Abstract

The aims of this research were as follows: 1) to study the history of Phra That Ing Hang (Ing Hang Cetiya) in Laos PDR; 2) to study the worship ritual of Phra That Ing Hang of Laos; 3) to study the value of Phra That Ing Hang worship of people in Savannakhet province. This study was a qualitative research. The research instruments were an in-depth interview form, an observation form, and a conversational form. The main informants were 6 monks, 4 cultural department officers, 4 sub-district leaders, 5 community leaders, 7 people groups, totaling 22. The data analysis was conducted according to the research methodology and the results were then presented by the descriptive analysis.

The research results are as follows: Phra That Ing Hang was the place that the Buddha ate under the Hang tree. It is also a place to remember the Buddha, enshrined the relics (Spine) of the Buddha. It is the center of the mind and the unity of the Lao Buddhists.

The ritual of worshipping Phra That Ing Hang consists of making a notice to inform the local spirits, setting up four meritorious budgets (Kong-boon), four Kanlapaphruek trees, four Pha-wan, four coconuts, trays of 'five and eight Khandha', monks' chanting and arm tie ceremony. All of these are considered as the special rituals to make a votive

offering to the cetiya and they have to be performed no later than noon, according to the motto that the Buddha is the one who has practiced for the benefits and happiness of the ritual organizers and participants.

The worship of Phra That Ing Hang of Laos people showed its values in five aspects: tradition and culture, the worship is passed on to the descendants; economy, it generates income for the community; Buddhism, dhamma principles are propagated through worship; psychological aspect, Lao Buddhists are happy to make merit as same as those in the village, communities and society.

Keywords: worship; Phra That Ing Hang

1. บทนำ

ประเทศลาวได้รับเอาพระพุทธศาสนาเป็นศาสนาประจำชาติทั้งทางด้านคุณธรรม จริยธรรมและการดำเนินชีวิต โดยใช้หลักพุทธธรรมทางพระพุทธศาสนาเป็นที่ยึดเหนี่ยวจิตใจรวมทั้ง วิถีชีวิตวัฒนธรรมและฮีตครองประเพณีต่างๆ ซึ่งส่วนใหญ่ได้รับมาจากคุณค่าพระพุทธศาสนา และยังมีความเชื่อที่ผูกพันกลมกลืนอยู่กับพระพุทธศาสนา วิธีการหรือพิธีกรรมที่ได้ปฏิบัติสืบต่อกันมาตั้งแต่โบราณกาลจนถึงปัจจุบันก็คือ “แสดงออกซึ่งความเคารพนับถือ กราบไหว้ ยึดรักและศรัทธาต่อพระรัตนตรัยก็คือพระพุทธ พระธรรมพระสงฆ์ โดยได้มีการสร้างโบราณวัตถุ เครื่องสัญลักษณ์ เช่น สร้างพระธาตุเจดีย์ และนำพระบรมสารีริกธาตุของพระพุทธองค์มาประดิษฐานในพระธาตุเจดีย์นั้น (Phra Dharmrachanuwat (Kaewutum Mala), 1987 : 94) โดยเฉพาะความเชื่อที่เกี่ยวกับพระธาตุสาละรัตนเจดีย์ หรือพระธาตุอิงฮัง และพระธาตุพุทธเจดีย์ต่างๆ ซึ่งในประเทศลาวมีพระธาตุองค์อันทรงคุณค่าจำนวนมากมาย เช่น พระธาตุหลวงเวียงจันทน์ เป็นต้น ซึ่งเป็นสิ่งศักดิ์สิทธิ์คู่บ้านคู่เมืองของชาวลาว เป็นพระธาตุเจดีย์ที่ประดิษฐานพระอุรังคธาตุของสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ส่วนหัวเหนือ 27 พระองค์ ซึ่งได้อัญเชิญมาจากเมืองราชคฤห์ประเทศอินเดียพระธาตุหลวงเวียงจันทน์ตั้งอยู่ใจกลางนครหลวงเวียงจันทน์ ทั้งนี้ยังมีพระธาตุองค์อื่นๆ ที่สำคัญเป็นจำนวนมากกระจายไปทั่วทุกภาคในขอบเขตทั่วประเทศลาว สาธิต ทิมวัฒน์ บรรเทิง ได้ให้ความหมายว่า ส่วนพระสาละรัตนเจดีย์ (พระธาตุอิงฮัง) ประดิษฐานในแขวงสะหวันนะเขต ก็มีแผนผังเป็นรูปสี่เหลี่ยมจัตุรัส แบบเดียวกับพระธาตุพนมแต่มีขนาดเล็กกว่า คือมีฐานแต่ละด้านกว้างประมาณ 9 เมตร มีเรือนธาตุสี่เหลี่ยมซ้อนกัน 3 ชั้นลดหลั่นกันสูงถึงยอดประมาณ 25 เมตร ส่วนดอกมีรูปทรงดอกบัวเหลี่ยม มียอดดวงปี่ศิลปะลาวล้านช้างที่สวยงาม ดูแล้วรู้สึกเกิดความงาม ความดีที่เกิดในดวงใจ นำกราบไหว้ ขอพร สามารถดึงดูดพลังศรัทธาเลื่อมใส จนเกิดมรรคผลคุณค่าให้จิตใจ มั่นคงเที่ยงธรรม เหมือนพระธาตุพนม แต่มีมัจจุรติตามเอนพระธาตุแต่ละชั้นผิดกับพระธาตุพนม และไม่มีการ

สลักภาพบนแผ่นอิฐ ไม่มีปูนอันมีคุณค่าแบบเดียวกับพระธาตุพนม มีแต่รูปเทวดาปั้นปูนอยู่ในมุมสองข้างของประตูแต่ละทิศ หรือพระธาตุอิงฮัง เป็นพระธาตุคู่บ้านคู่เมืองอันเป็นศูนย์กลางแห่งการรวมจิตใจของชาวลาวก็คือชาวสะหวันนะเขต เป็นที่เคารพสักการะกราบไหว้บูชาของชาวลาวมาตั้งแต่โบราณกาล และเป็นปูชนียสถานที่ศักดิ์สิทธิ์และที่ทรงคุณค่าแห่งหนึ่ง พระธาตุองค์นี้มีลักษณะงดงามมาก และมีความเอกลักษณ์เฉพาะตัวมีความหลากหลายในด้านศิลปะเป็นที่สงวนรักษาไว้ ซึ่งศิลปกรรมลาว สมัยโบราณเกือบครบถ้วนพร้อม ได้รับอารยธรรมความเจริญจากชนชาติต่างๆ ในสุวรรณภูมิสะท้อนถึงความหลากหลายทางศิลปวัฒนธรรม พระสาละวัตนะเจดีย์ตั้งอยู่ที่ บ้านธาตุอิงฮัง นครโกสอนพมวิทาร์ แขวงสะหวันนะเขต ห่างจาก ตัวเมืองราว 12 กิโลเมตร ตามถนนสะหวันนะเขต-เซโน (ทางหมายเลข 9 ยาวตรงไปสู่เวียดนาม) พระธาตุอิงฮังตั้งอยู่บริเวณลานกว้างล้อมรอบด้วยป่าดงใหญ่ที่มีไม้ฮัง ในรัศมีประมาณ 1 กิโลเมตร ตรงกลางเป็นพระธาตุที่ความสวยสดงดงามเด่นสง่า ทรงสี่เหลี่ยมที่มีลวดลายวิจิตรพิสดาร พระธาตุอิงฮังตามตำนานที่ปรากฏเห็นใน “อุรังคนิทาน” (ตำนาน พระธาตุพนม) ในตอนหนึ่งว่า

“ครั้นแล้ว พระพุทธองค์ก็เสด็จมาทางอากาศลงประทับที่ดอยกัปปนคีรี คือว่าภูกำพร้า (เขตพระพนมในปัจจุบัน) ในราตรีนั้น วิสสุกรรมเทวบุตร (พระยาอินทาทิราชเจ้า) ลงมาอุปัฏฐากพระพุทธองค์อยู่จนตลอดรุ่ง กาลนั้นพระพุทธองค์ทรงผ้าแล้วเอาบาตรห้อยไว้ที่กิ่ง ไม้ป่าแบ่งต้นหนึ่งเบื้องทิศตะวันตก แล้วเสด็จลงไปสู่ ริมแม่น้ำที่นั่น เพื่อชำระพระบาทบัณชุกำพลศีลาอาสน์ของพระอินทร์ก็กระด้างแข็ง พระอินทร์ เห็นเหตุดังนั้นก็เสด็จลงไปสู่ป่าหิมพานต์ นำเอาน้ำแต่สระอนินดาต พร้อมด้วยไม้สีฟันมาถวาย พระพุทธองค์ทรงชำระแล้วก็ทรงบาตรผินพระพักตร์สู่ทิศตะวันออก แล้วก็เสด็จไปประทับอิงต้นไม้ฮัง ต้นหนึ่งใต้ปากเขเล็กน้อย(สายน้ำเข) ทอดพระเนตรเมืองศรีโคตรตะบอง เพื่อจะเสด็จเข้าไปบิณฑบาต ในพระนคร ครั้นนั้นพระยาเจ้าเมืองศรีโคตรตะบองนั้น ได้ทรงบำเพ็ญบุญสมภารมาเป็นอเนกประการ เหตุนี้จึง ได้มาเสวยราชสมบัติบ้านเมืองในชมพูทวีปเป็นครั้งที่ 3 เพื่อจักได้เจริญรุ่งเรืองของพระพุทธศาสนา จึงได้ชื่อว่า พระยาศรีโคตรบูร” (Thimwatbunthung, et al., 2007: 1-10)

ต่อมาจึงได้สร้างพระธาตุขึ้น โดยถือเอาพุทธกิริยาตอนที่พระองค์พึงต้นฮังเป็นชื่อพระธาตุเรียกว่าพระธาตุอิงฮัง พระธาตุอิงฮังเริ่มสร้างขึ้น ในสมัยอาณาจักรศรีโคตรตะบองเรื่องอำนาจราวพุทธศตวรรษที่ 6 พระเจ้าสมิตธรรมวงศา แห่งอาณาจักรศรีโคตรตะบอง พระธาตุอิงฮัง สร้างขึ้นเพื่อเป็นเครื่องหมายแสดงสถานที่ประทับนั่งขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เมื่อคราวเสด็จมาเยี่ยมพระยาศรีโคตรตะบอง ซึ่งได้รับความเคารพกราบไหว้ นับถือจากชาวลาวตลอดมา พระธาตุอิงฮังเป็นปูชนียสถานที่ศักดิ์สิทธิ์ มีคติความเชื่อ วิถีชีวิตและวัฒนธรรมของประชาชนชาวลาวมาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน โดยเฉพาะประชาชนชาวแขวงสะหวันนะเขต เพราะพระธาตุอิงฮังเป็นศูนย์กลางจิตใจของประชาชนชาวลาวทั้งหลาย ในระหว่างเดือนธันวาคมของทุกๆ ปี จะมีการจัดงานเฉลิมฉลอง องค์พระธาตุอิงฮัง ซึ่งจะจัดขึ้นอย่างยิ่งใหญ่เพราะเป็นงานระดับประเทศ โดยมีประชาชนลาว และนักท่องเที่ยวเป็นจำนวนมากที่หลั่งไหลกันเข้า

มากกราบสักการะบูชา ขอพรจากองค์พระธาตุอิงฮัง ทั้งนี้ ในวันปกติก็ จะมีผู้คนเข้ามากราบสักการะขอพร จากองค์พระธาตุเป็นประจำทุกวันไม่มีขาด โดยเชื่อว่าจะเป็นมงคล ปิติยินดีล้ำเลิศเบิกบาน สงบร่มเย็น ฝาสุขแก่ชีวิต นอกจากคติความเชื่อที่เกี่ยวข้องกับพระพุทธรูปเจ้า และพระบรมสารีริกธาตุแล้ว ชาวสะหวันนะเขต ยังเชื่อ เรื่องความศักดิ์สิทธิ์ขององค์พระธาตุว่า ถ้าได้มากกราบสักการะบูชาแล้วจะทำให้มีแต่สิ่งดีๆ เข้ามาในชีวิต (Phra Wongsakorn Sumetho (Thep Phanomphon), 2012 : 2)

ดังนั้น จึงทำให้ประชาชนชาวสะหวันนะเขต มีวิถีชีวิตที่เกี่ยวข้องกับพระธาตุอิงฮังมาตั้งแต่โบราณ จนถึงปัจจุบันพิธีกรรมเป็นผลพวงของความเชื่อในแต่ละวัฒนธรรมที่มีอยู่คู่สังคมของชาวลาว ว่าโดยเฉพาะ แม่น้ำโขงแขวงสะหวันนะเขตมาเป็นเวลานานโดยเฉพาะสังคมชาวพุทธในภาคกลางซึ่งมีความเชื่อในเรื่อง สิ่งเหนือธรรมชาติภูตผีวิญญาณว่า มีอำนาจเหนือมนุษย์สามารถดลบันดาลให้เกิดความทุกข์หรือความสุข ได้ดังนั้นความเชื่อนั้น เป็นภาษาของอำนาจทางอุดมการณ์แสดงออกในรูปของพิธีกรรมซึ่งเป็นกิจกรรมที่เป็นรูปธรรมโดยสะท้อนการต่อสู้ทางความคิดกับสภาวะที่เกิดขึ้นจริงในสังคมด้วยการเปลี่ยนภาษาของ สังคมที่เป็นจริงไปสู่ภาษาของพิธีกรรมที่สืบทอดต่อเนื่องกันมาอย่างยาวนาน เพื่อสื่อสารความหมายและ สามารถแสดงอารมณ์ส่วนลึกของจิตใจของผู้คนในสังคมที่เกิดขึ้นเมื่อต้องเผชิญหน้ากับการเปลี่ยนแปลง การผสมผสานคติความเชื่อเกี่ยวกับศาสนาต่างๆ ว่าชาวลาวเชื่อถือพุทธศาสนาเป็นสำคัญแต่ก่อนพุทธ ศาสนาจะเข้ามาในคติความเชื่อของชาวลาวนั้นชาวลาวได้มีความเชื่อเกี่ยวกับลัทธิฟ้าแถนมาแล้วเมื่อลัทธิ พราหมณ์แพร่ขยายเข้ามาในประสูรธรรมภูมิก็คือประเทศลาวชาวลาวเราได้รับและการผสมผสานแนวคิด ลัทธิฟ้าแถนและลัทธิพราหมณ์เข้าไว้ด้วยกัน ต่อมาพุทธศาสนานิกายหินยานแพร่กระจายเข้ามาชาวลาว ก็รับเอาแนวคิดพุทธศาสนาเป็นส่วนหนึ่งในการดำเนินชีวิตแนวคิดความเชื่อผีและพราหมณ์ที่เชื่อมา แล้วก็ไม่ได้อะไรที่ยังปรากฏว่ายังเอาผสมผสานกลมกลืนกันอยู่ในเรื่องของความเชื่อทางศาสนาและความ เชื่อทางไสยศาสตร์เป็นระบบความคิดที่เกิดขึ้นกับจิตใจโดยเฉพาะส่วนพิธีกรรมเป็นการแสดงออกทาง พฤติกรรมที่ต้องปฏิบัติเชื่อมโยงความสัมพันธ์กับบรรดาสิ่งเคารพเหล่านั้น อีกทั้งยังไม่สามารถแยกออก จากความเชื่อทางศาสนาและไสยศาสตร์แต่มีสิ่งที่ไม่เหมือนกันเช่นความเชื่อในศาสนาและไสยศาสตร์ต่าง เป็นความเชื่อที่เกี่ยวข้องกับสิ่งที่มีมนุษย์เข้าไม่ถึงในขณะเดียวกันคนก็มองกันว่าพิธีกรรมคือ ลำดับที่แน่นอนของ กิจกรรมรวมถึงการกรทำคำพูดและสิ่งของที่ถูกจัดขึ้นในสถานที่ที่แน่นอนเพื่อสนองต่อความมุ่งหมายและ ผลประโยชน์ของผู้ประกอบพิธีดังนั้นเราจะเห็นได้ว่าชาวลาวที่มีความรู้เกี่ยวกับความเชื่อและพิธีกรรมต่าง ผูกพันกับมนุษย์ผสมผสานกับความเชื่อทางศาสนาได้เข้ามามีบทบาทในวิถีชีวิตมนุษย์เรื่อยมา จนมาถึงเท่า ทุกวันนี้

เมื่อมนุษย์ไม่สามารถเอาชนะสิ่งเหนือธรรมชาติได้จึงต้องหาวิธีสร้างความพึงพอใจให้กับสิ่งเหล่านั้ นส่งผลให้เกิดมีการทำพิธีกรรมต่างๆ ผู้คนในสังคมจะปรับตัวเข้ากับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นโดยใช้ พิธีกรรมเป็นการแสดง (performance) ทางสังคมที่กลุ่มผู้ทำพิธีจัดขึ้นเพื่อดำรงสถานภาพของกลุ่ม

สัญลักษณ์ของพิธีกรรมเป็นตัวสะท้อนให้เห็นความพยายามจะตอบโต้กับสภาพแวดล้อมทางสังคมและวัฒนธรรมภายนอกที่สะท้อนให้เห็นแรงปรารถนาภายในตลอดถึงอุดมคติในชีวิตของกลุ่มที่ทำพิธีกรรม จากความเป็นมาและคุณค่าดังกล่าวแล้วแสดงให้เห็นว่า พระธาตุอิงฮังมีคุณค่าต่อวิถีชีวิตของประชาชนชาวสะหวันนะเขตเป็นอย่างมาก จึงทำให้ผู้ศึกษามีความสนใจที่จะศึกษาเรื่อง การศึกษาคุณค่าในการบูชาพระธาตุอิงฮังของชาว แขวงสะหวันนะเขต สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว เพื่อทำให้คุณค่าของพระธาตุอิงฮังที่มีต่อวิถีชีวิตของประชาชนชาวสะหวันนะเขต และเพื่อนำองค์ความรู้ไปใช้เสริมสร้างวิถีชีวิตของชาวสะหวันนะเขตต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาประวัติความเป็นมาพระธาตุอิงฮังในสปป. ลาว
2. เพื่อศึกษาการประกอบพิธีกรรมการบูชาพระธาตุอิงฮังของชาวลาว
3. เพื่อศึกษาคุณค่าในการบูชาพระธาตุอิงฮังของชาวแขวงสะหวันนะเขต สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

3. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยมีวิธีการเก็บและรวบรวมข้อมูลจากเอกสาร ตำรา บทความวิชาการ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องที่สามารถนำไปเพื่อการวิเคราะห์ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ ดังนี้ การวิจัยเชิงเอกสาร (Documentary research) ทำการศึกษาและรวบรวมข้อมูลดังนี้ 1) เอกสารชั้นปฐมภูมิ ได้แก่ จากพระไตรปิฎก อรรถกถา คัมภีร์ทางพระพุทธศาสนา และงานเขียนทางพระพุทธศาสนาเกี่ยวกับแนวคิดแนวคิดคุณค่าพิธีกรรมการบูชาพระธาตุอิงฮัง 2) เอกสารทุติยภูมิ ได้แก่ หนังสือ เอกสาร สิ่งพิมพ์ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และงานเขียนเกี่ยวกับแนวคิดและการศึกษาประวัติความเป็นมาของพระธาตุอิงฮัง

ข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) กลุ่มเป้าหมาย จากโรงเรียนพินพัฒนราษฎร์ บำรุง ตำบลกมลาไสย อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ ทำการวิจัยภาคสนาม การสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมายผู้ให้ข้อมูลหลักของขอบเขตนครโกสอนพมิวิหาร แขวงสะหวันนะเขต และเก็บรวบรวมข้อมูล ข้อมูลการสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมายผู้ให้ข้อมูลหลักของนครโกสอนพมิวิหาร แขวงสะหวันนะเขต

4. สรุปผลการวิจัย

1. พระธาตุอิงฮังเป็นพระบรมสถูปเจดีย์ เป็นปูชนียสถานที่สำคัญและเก่าแก่อันทรงคุณค่าของประเทศลาว เฉพาะแขวงสะหวันนะเขต เป็นที่ประดิษฐานพระบรมสารีริกธาตุ (กระดูกสันหลัง) ของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ซึ่งแสดงออกถึงความเจริญทางด้านพระพุทธศาสนา ศิลปะวัฒนธรรม และมีความเชื่อ

ในความศักดิ์สิทธิ์เป็นที่เคารพสักการบูชาของประชาชนชาวแขวงสะหวันนะเขต ทั้งยังเป็นพระธาตุเจดีย์คู่บ้านคู่เมืองมาตั้งแต่สมัยโบราณมาช้านาน ซึ่งเป็นสัญลักษณ์อันเต็มไปด้วยคุณค่ามหาศาลไว้สืบแทนบรรพบุรุษศาสนาเพื่อให้เจริญมั่นคงดำรงอยู่ตลอดไป พระสาละวัตนะเจดีย์ (พระธาตุอิงฮัง) ตั้งอยู่ระหว่างทางเชื่อมของหลายๆ หมู่บ้าน เช่น ทางแยกไปหมู่บ้านโพนสิม ทางแยกไปหมู่บ้านโพนสูง ทางแยกไปหมู่บ้านดงนาคำ (บ้านหลัก 12) พระธาตุอิงฮังยังตั้งถูกต้องตามที่พระพุทธเจ้าอนุญาตให้สร้างสถูปเจดีย์ของบุคคลที่สำคัญใส่ในทางสามแพร่ง หรือสถานที่คนเคารพกราบไหว้ได้ง่ายๆ ที่สำคัญกว่านั้นคือเป็นพื้นที่บริเวณเมืองคันทะบุรีในเมื่อก่อนตามประวัติก่อตั้งบ้านโพนสิม ดังนั้น อิงตามลักษณะที่ตั้งถือว่าถูกต้องตามพระพุทธเจ้าได้อนุญาต สถานที่คนเคารพกราบไหว้ได้ง่ายๆ พระธาตุอิงฮังตั้งอยู่ในบริเวณพื้นที่ราบลุ่มและกว้างขวาง สูงลาดเอียงมาทางทิศตะวันตก อยู่ทางทิศใต้ของหมู่บ้านธาตุอิงฮัง มีหน่วยงานภาครัฐทั้งหมด 5 หน่วยงาน และมีสถานที่สำคัญที่ชาวบ้านให้ความเคารพนับถือหลายแห่ง นอกจากนี้ ยังมีพื้นที่ปลูกสร้างอาคารบ้านเรือนและเลือกสวนไร่นาของชาวบ้านเป็นจำนวนมาก

2. พระพุทธเจ้าได้ตรัสไว้ในเรื่องพระธาตุตามคติทางพระพุทธศาสนา มี 4 จำพวก คือ พระธาตุเจดีย์ พระธรรมเจดีย์ บริโภคเจดีย์ และ อุเทสิกเจดีย์ หรือ สังฆเนยยสถาน 4 ตำบล คือ สถานที่ประสูติ สถานที่ตรัสรู้ธรรม สถานที่แสดงพระธรรม และสถานที่ปรินิพพานธาตุ สิ่งเหล่านี้ก็เพื่อพุทธสาวกหรือพุทธบริษัทได้มีสถานที่รำลึกถึงพระองค์ อันเป็นที่ให้กำลังใจ แล้วจะได้พากันปฏิบัติตามพระธรรมคำสอนอย่างถูกต้องตรงและชอบธรรมไม่เขวออกนอกกรอบของหลักอริยสัจ 4 เพราะเหตุนี้เหมือนกันการประกอบพิธีกรรมอันเป็นรูปแบบของการประพฤติปฏิบัติกันก็เพื่อผลประโยชน์ทั้งแก่ผู้จัดพิธีและผู้มาร่วมงานในพิธีที่เราประกอบขึ้น ตลอดถึงผู้คนที่ได้มาประสบพบเห็น จุดมุ่งหมายในการประกอบการทำพิธีขึ้นก็เพื่อให้เกิดความศักดิ์สิทธิ์ ชล้ง เกิดปฏิหารีย์ และยิ่งสูงขึ้นกว่านั้นก็เพื่อความสุขความเจริญงอกงามไปบูรณสมบัติพูนสุขแก่มวลมนุษยชาติ ดังนั้น การปฏิบัติบูชานี้ก็เหมือนำเอาพระธรรมคำสอนที่ท่านประกาศไว้ดีแล้วนั้นนำมาเรียนรู้ ฝึกหัด พัฒนาให้รู้เข้าใจแตกสารในคำสั่งสอนท่าน จริยวัตรที่ท่านได้ประพฤติดีแล้วนั้นเราก็เอามาเป็นแบบแผน อย่างก้าวเดินไปสืบทอดเอาข้อวัตรปฏิบัติอันดีงามของท่านไปปรับใช้ในชีวิตประจำวัน

3. ประเพณีและวัฒนธรรมก็คือขนบธรรมเนียมที่เราได้ศึกษาและปฏิบัติสืบๆ กันมาแต่โบราณก็คือแต่ปู่ย่าตายายเราโดยที่เราไม่ต้องไปเรียนรู้จากที่ไหนเลย เราทุกที่เกิดมาก็ได้เห็นได้ทำกันเลย โดยมีพ่อแม่เป็นผู้อบรมสั่งสอนให้ปฏิบัติตามท่าน ท่านคิดอยากจะให้ลูกหลานของตนเองรักในประเพณีของตนและวัฒนธรรมอันงามเหล่านี้ไว้ไปนานจนเท่าชั่วลูกชั่วหลาน ไม่มีบรรพบุรุษคนไหนหรอกที่จะทำลายรีดครองประเพณีและวัฒนธรรมที่ตนเองเคยได้ปฏิบัติมาแต่นานแล้วให้สาบสูญไปกับกาลเวลา แต่ท่านเหล่านั้นอยากททายาตีตนเองสืบไปให้อยู่มั่นคง เพราะว่ามันเป็นทั้งวิถีชีวิตและจิตใจของคนเรา อยู่ได้ด้วยความสุข สันติภาพโลก คือโลกแห่งความสงบร่มเย็น ไม่มีอะไรมีรุกราญ เช่นฆ่ากันน้อยในทุกวันนี้ ย้อนด้วยความเชื่อในเรื่องที่ลึกลับซับซ้อน อัจฉริยะใจ ซึ่งคนธรรมดาไม่อาจรู้ได้ และวิทยาศาสตร์ ความรู้

ในยุคนี้ไม่สามารถที่เห็นได้ ถึงอย่างไรก็ตาม คนเราก็คงต้องการความสุขสำราญกันทุกคน และชอบความเป็นระเบียบเรียบร้อยกันทั้งนั้น ดังนั้น วิถีชีวิตคนเราเว้นเสียไม่ได้เลยจะไม่เอารัตนตรัยประเพณีและวัฒนธรรมอันดีงาม อันผสมผสานมาจากพระพุทธศาสนาโดยตรง จึงไม่แปลกดอกว่าจึงมีวิถีชีวิตที่กลมกลืนกันกับธรรมชาติก็คือธรรม แสดงออกให้เห็นว่าคนในลาวกล่าวจำเพราะคือหมู่บ้านใกล้เคียงพระสาละรัตนเจดีย์ หรือพระธาตุอิงฮัง เป็นคนที่จิตใจอบอ้อมอารี รักและผูกพันกันเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ช่วยเหลือกัน ช่วยกันแบ่งเบาภาระกิจการงานให้กัน มีอธยาศัยไมตรี เคารพธรรมนิยมตนเป็นอย่างดีไม่ให้ใครมาทำลาย อันเป็นรักและห่วงหาซึ่งทรงคุณค่าไว้อย่างดีและพระพุทธศาสนาได้สร้างอะไรมากมายไว้ให้คนลาวได้มีชีวิตที่เจริญรุ่งเรืองในทุกวันนี้ก็ด้วยการที่พระธรรมคำสอนมาจากพุทธศาสนาทั้งหมด แม้แต่ทางคุณค่าในเศรษฐกิจ เมื่อมีพระศาสนาความเลื่อมใสของพุทธบริษัท ทั้งหลายทั่วทุกภูมิภาคได้กราบ ไหว้ขอพร และเที่ยวชมพระธาตุเจดีย์ ศิลปะลวดลายอันวิจิตรพิศดารอลังการงานสร้าง ด้วยมีศิลปะจากหลากหลายชาติศาสนา ที่เห็นได้ชัดคือ ศิลปะขอมในยุคอาณาจักรขอมเรืองอำนาจ และศิลปะลาวล้านช้างผสมกันปรากฏเห็นในตวองค์พระธาตุ ดังนั้น จึงจุดดึงดูดเอานักท่องเที่ยวเข้ามากราบไหว้ บูชา ขอพร นำองค์พระธาตุเพื่อความเป็นสิบทอดอายุพระพุทธศาสนา และคงไว้ซึ่งแนวทางการประพฤติปฏิบัติตามพระธรรมคำสอนของพระสัมมาสัมพุทธเจ้าให้เคียงกับสังคมลาวตลอดไป

5. อภิปรายผลการวิจัย

1. พระสาละรัตนเจดีย์ (พระธาตุอิงฮัง) ตั้งอยู่ระหว่างทางเชื่อมของหลายๆ หมู่บ้าน เช่น ทางแยกไปหมู่บ้านโพสนิม ทางแยกไปหมู่บ้านโพนสูง ทางแยกไปหมู่บ้านดงนาคำ (บ้านหลัก 12) พระธาตุอิงฮังยังตั้งถูกต้องตามที่พระพุทธเจ้าอนุญาตให้สร้างสถูปเจดีย์ของบุคคลที่สำคัญใส่ในทางสามแพร่ง หรือสถานที่คนเคารพกราบไหว้ได้ง่ายๆ ที่สำคัญกว่านั้นคือเป็นพื้นที่บริเวณเมืองคันทะบุรีในเมื่อก่อนตามประวัติก่อตั้งบ้านโพสนิม ดังนั้น อิงตามลักษณะที่ตั้งถือว่าถูกต้องตามพระพุทธเจ้าได้อนุญาต สถานที่คนเคารพกราบไหว้ได้ง่ายๆ

2. การประกอบพิธีกรรมอันเป็นรูปแบบ ของการประพฤติปฏิบัติกันก็เพื่อผลประโยชน์ทั้งแก่ผู้จัดพิธีและผู้มาร่วมงานในพิธีที่เราประกอบขึ้น ตลอดถึงผู้คนที่ได้มาประสบพบเห็น จุดมุ่งหมายในการประกอบพิธีขึ้นก็เพื่อให้เกิดความศกดิ์สิทธิ์ ชลิ่ง เกิดปฏิหารีย์ และยิ่งสูงขึ้นกว่านั้นก็เพื่อความ สุขความเจริญงอกงามไพบูรณ์ สมบูรณ์พูนสุขแก่มวลมนุษยย์ ดังนั้น การปฏิบัติบูชานี้ก็เรานำเอาพระธรรมคำสอนที่ท่านประกาศไว้ดีแล้วนั้นนำมาเรียนรูู้ ผูกพัน พัฒนาให้รู้เข้าใจแตกสารในคำสั่งสอนท่าน จริยาวัตรที่ท่านได้ประพฤติดีแล้วนั้นเราก้เอามาเป็นแบบแผน อย่างก้าวเดินไปสืบทอดเอาข้อวัตรปฏิบัติอันดีงามของท่านไปปรับใช้ในชีวิตประจำวัน

3. พระธาตุอิงฮัง เป็นคนที่จิตใจอบอ้อมอารี รักและผูกพันกันเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันช่วยเหลือ

เกี่ยวคู่กัน ช่วยกันแบ่งเบาภาระกิจการงานให้กัน มีอัธยาศัยไมตรี เคารพธรรมนิยมตนเป็นอย่างดีไม่ว่าใครมาทำลายอันเป็นรักและห่วงหาซึ่งทรงคุณค่าไว้อย่างดีและพระพุทธศาสนาได้สร้างอะไรมากมายไว้ให้คนลาวได้มีชีวิตที่เจริญรุ่งเรืองในทุกวันนี้ก็ด้วยการที่พระธรรมคำสอนมาจากพุทธศาสนาทั้งหมด แม้แต่ทางคุณค่าในเศรษฐกิจ เมื่อมีพระศาสนาความเลื่อมใสของพุทธบริษัท ทั้งหลายทั่วทุกภูมิภาคได้กราบไหว้ขอพร และเที่ยวชมพระธาตุเจดีย์ ศิลปะลวดลายอันวิจิตรพิศดาร อลังการงานสร้าง ด้วยมีศิลปะจากหลากหลายชาติศาสนา ที่เห็นได้ชัดก็ คือ ศิลปะขอมในยุคอาณาจักรขอมเรื่องอำนาจ และศิลปะลาวล้านช้างผสมกันปรากฏเห็นในตัวของพระธาตุ ดังนั้น จึงจุดดึงดูดเอานักท่องเที่ยวเข้ามากราบไหว้ บูชา ขอพร นำองค์พระธาตุ เพื่อความเป็นสิบทอดอายุพระพุทธศาสนา และคงไว้ซึ่งแนวทางการประพฤติปฏิบัติตามพระธรรมคำสอนของพระสัมมาสัมพุทธเจ้าให้เคียงกับสังคมลาวตลอดไป

6. ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะด้านวิชาการ

การศึกษาเรื่อง การศึกษาคุณค่ามโนการบูชาพระธาตุอิงฮังของชาวแขวงสะหวันนะเขต สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ในการสร้างพระธาตุเจดีย์ขึ้นมาซึ่งมีคติธรรมตามแนวทางพุทธศาสนา ย่อมมีผลต่อวิถีชีวิตของคนในชุมชนและสังคมนั้นๆ คือพระสาละรัตนเจดีย์ (พระธาตุอิงฮัง) อันเป็นสิ่งที่ทรงคุณค่ามหาศาลต่อชีวิตการเป็นอยู่ของชาวลาว และชาวต่างประเทศที่ได้เข้ามาเที่ยวชมกราบไหว้ขอพรอันประเสริฐที่ปรากฏในพระธาตุด้วยการถือเอานิมิตต์ตั้งตนไว้ดีแล้วน้อมจิตถึงพระรัตนตรัยและปฏิบัติพาพระอรหันต์ทั้งหลายและครูบาอาจารย์ แต่ต้องเข้าใจหลักการทำพิธีกรรมการบูชาอย่างถูกต้อง เกิดประโยชน์สูงสุด อันที่จะสามารถเป็นปัจจัยเตือนใจ และทำให้มีพลังต่อสู้กับปัญหาได้อย่างมั่นใจ เกิดศรัทธาแรงกล้า กระทำอะไรได้หลายอย่างโดยที่ไม่รู้เหน็ดเหนื่อย เสมือนมีพลังตลอดเวลา สามารถช่วยแก้ไขเรื่องราวในชีวิตที่ขัดสนหลายด้านโดยเฉพาะทางด้านจิตใจ

2. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน

การสร้างพุทธสถานขึ้นมาเพื่อเป็นที่เคารพ กราบไหว้ขอพรหรือประการใดประการหนึ่งต้องวางใจให้ถูกต้องตรงจริง ตามพุทธประสงค์แท้จริง อย่าไปทำอะไรที่มันสิ้นเปลืองงบประมาณรายจ่ายโดยที่ไม่มีค่าพอกับสิ่งที่ทำไป เป็นการทำลายทรัพย์สินของชาติเสียเปล่า การจัดทำพิธีกรรมการบูชาในเรื่องต่างๆ ก็ต้องให้เป็นไปในทางที่ขอบประกอบด้วยสัมมาอาชีวะ และเป็นไปด้วยการปฏิบัติบูชาอันพอดี อามิสบูชาด้วยปัจจัย 4 อันพอควร ปฏิบัติริตครองประเพณีและวัฒนธรรมลาวเรา รักษาไว้ซึ่งคุณงามความดีให้อยู่ยิ่งๆ ตลอดไป

3. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

3.1 การศึกษาคุณค่าศิลปกรรมในพระธาตุอิงฮังของชาวแขวงสะหวันนะเขต สาธารณรัฐ

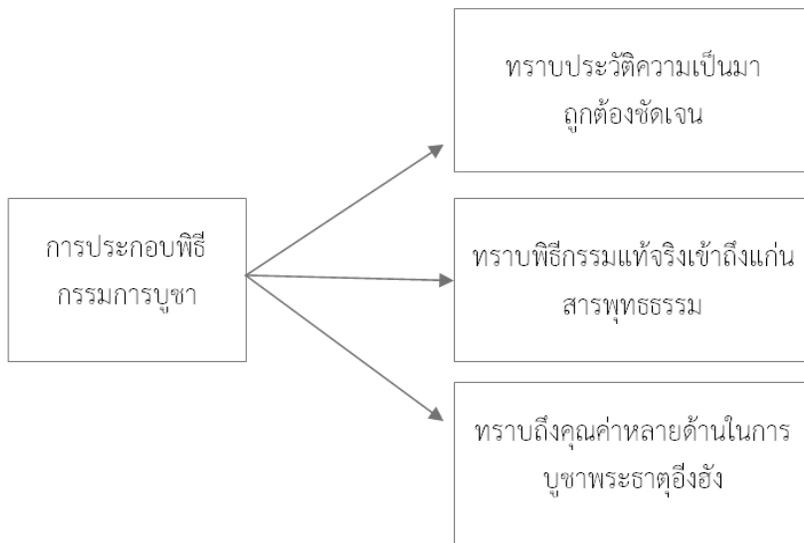

ประชาธิปไตยประชาชนลาว

3.2 การศึกษาหลักธรรมที่ปรากฏในพระธาตุอิงฮังของชาวแขวงสะหวันนะเขต สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

7. องค์ความรู้ที่ได้รับ

ประวัติความเป็นมาพระสาละวัตนะเจดีย์ คือ พระธาตุอิงฮัง สร้างขึ้นมาเพื่อเป็นที่เคารพบูชา เพราะพุทธองค์เคยมาฉันภัตตาหารในสถานที่นี้ เลยสร้างพระธาตุเจดีย์ตามคำแนะนำของพระเถระสององค์ที่ได้เข้ามาเผยแผ่พุทธศาสนาในสุวรรณเขต อีกการจัดทำพิธีกรรมการบูชา เป็นการแสดงออกถึงความเคารพ และปรารถนาอยากพ้นทุกข์ โรคภัยอันตรายต่างๆ ขอโชคลาภ ขอให้จิตใจเที่ยงมั่นในศีลธรรม การประพฤติปฏิบัติครองเก่าเฝ้าโบราณนี้ ซึ่งทรงคุณค่าทางพระพุทธศาสนาสืบทอดมาจนเท่าทุกวันนี้

References

- Phra Dhamrachanuwat (Kaewutum Mala). (1987). *Orangkarn Tales*. 10th edition. Bangkok: Neil Nara Printing.
- Phra Wongsakorn Sumetho (Thep Phanomphon). (2012). analytical study of the importance of Phra That Ing Hang on the way of life of the people. *Master of Buddhist Thesis*. Graduate School: Mahachulalongkornrajavidyalaya University.
- Thimwatbunthung, S., et al. (2007). The Research of Vignette Design on That (stupa) Inghang Savannakhet Province. *Journal of Education*, 8(1), 1-10.